

The identification of positive and negative connotations occurs by analyzing the relevance of this study is determined by the need to study the French language picture of the world, its concept sphere for a better understanding of the national mentality and its correlation with other ways of perceiving the world in particular, with the Ukrainian.

Taking into account the existence in French, “Mondialization” and the use of technology in academic literature, French linguists try to differentiate the meanings of the concepts, “Globalization” and “Mondialization”, so that the latter does not disappear from use. They emphasize that “Globalization” is the stage of “Mondialization”. The “dictionary of mondialisations”, compiled by researchers in different sectors (geography, economics, political and sociological sciences), defines mondialization as “the process of generalizing exchanges between different parts of mankind, between different places on the planet” [Ghorra-Gobin, 2006].

Key words: concept, conceptsphere, globalization, mondialization, connotation.

Стаття надійшла до редакції 28.03.2018 р.

Стаття прийнята до друку 30.03.2018 р.

Рецензент – д. філол. н., проф. Кобзар О.І.

УДК 61:81'25: 811.111

А.Ю. Даніленко, Д.В. Карачова

ОСНОВНІ ГРУПИ ТРУДНОЩІВ У ПЕРЕКЛАДІ МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ

Зростаючий у світі авторитет української перекладацької школи зумовлює щорічне збільшення попиту на перекладацьку спеціальність у вітчизняних вишах. Сьогодні швидкі темпи росту науково-технічного прогресу відбиваються на всіх сферах життєдіяльності.

На сучасному етапі розвитку суспільства неможливо уявити жодну сферу людської діяльності, яка б не зазнала впливу технічного прогресу. Не стала винятком і професія перекладача, для якої вже недостатньо знання лише загальної лексики, а потрібне володіння більш конкретною спеціалізованою термінологією. Це висуває підвищені вимоги до компетенції перекладача, як з точки зору загального володіння мовою, так і з точки зору глибокого знання конкретного аспекту перекладацької діяльності. Перед перекладачем постає важке завдання не лише орієнтуватися у правилах застосування граматичних і стилістичних структур, а й глибоко та всебічно володіти знаннями з конкретного аспекту технічного перекладу. Вивчення спеціалізованої термінології сприяє більш плавному переходу перекладача від володіння загальною термінологією до самостійної роботи з оригінальною літературою зі спеціальності. Тож, актуальність цієї теми полягає в тому, що розвиток сучасної української медицини цілком залежить від прогресу західної

науки, а знайомство з новітніми розробками у медичній галузі базується саме на кваліфікованому перекладі в цій сфері.

У даній статті розглядається сфера медичної термінології як актуальний приклад спеціалізованого перекладу, який включає в себе розуміння оригінальної медичної літератури англійською мовою, вміння перекладати анотації до ліків, історії хвороби, знання термінології сучасного медичного обладнання, а також можливість грамотно спілкуватися з представниками медичної галузі. Метою статті є загальне ознайомлення з особливостями сфери перекладу в медичній галузі.

Медицина є такою галуззю знань, що характеризується прискореним науково-технічним розвитком, що призводить до регулярної появи в медичній лексиці великої кількості нових термінів. У наш час окрім використання неоднорідної і не завжди однозначної лексики, медична галузь відрізняється також надзвичайною різноманітністю тематики і шквальною появою нових методів, технологій і винаходів, або технічних інновацій, назви яких даються наспіх. Перекладач медичних текстів повинен настільки чітко орієнтуватися в предметі, щоб впевнено виявляти неоднозначні терміни і вирази і правильно визначати їх трактування.

Як зазначають Гуменюк та Дабаган: „Медичний переклад, переклад текстів медичної і фармацевтичної тематики – це вузькоспеціалізований вид перекладу, для виконання якого потрібен перекладач, який володіє не тільки відповідною іноземною мовою, а й спеціальною термінологією перекладного тексту. Крім цього, характерною рисою сучасної медицини є зростання кількості вузьких спеціальностей, поява нових можливостей лікування та розробка спеціалізованого обладнання та матеріалів” [Гуменюк 2012]. Через необхідність швидко оновлювати свої знання, перекладачі, що працюють у цій галузі, мають спиратися на оригінальну літературу: „Медичний переклад характеризується такими особливостями, як спеціалізована медична термінологія, медичні абрєвіатури і скорочення. Крім цього в медичних документах зустрічається нерозбірливий рукописний текст. Додаткова складність полягає також в тому, що щорічно медична лексика поповнюється сотнями нових найменувань, а раніше вживані слова та вирази можуть набувати нового значення” [Гуменюк 2012]. На жаль, у наш час медичний переклад як окрема галузь вивчається в недостатньому обсязі. До того ж, недостатня кількість фахівців працює у цій сфері, що призводить до того, що спеціалісти інших спрямувань, які не займаються перекладом професійно, виконують ці обов’язки. Вони не знайомі з відповідною лексикою, або медичною практикою, в результаті чого серйозно спотворюється значення термінів, адже для багатьох іншомовних слів нелегко знайти необхідні еквіваленти українською.

У сучасному світі майже не існує чітких кордонів між різними країнами та культурами. Процес глобалізації, що охоплює увесь світ, призводить до швидкого обміну технологіями та науковими розробками,

а це в свою чергу вимагає від людини обізнаності у сфері технічного розвитку, що стає можливим у наш час завдяки перекладацькій діяльності. Саме завдяки перекладачам люди, які спілкуються різними мовами, можуть отримати всю необхідну інформацію стосовно будь-якої сфери розвитку життя, культури і техніки.

Перекладачі-аматори зазвичай не проводять змістовних досліджень способів перекладу термінів, що раніше перекладалися в медичній літературі, що призводить до дуже різномірних перекладів з одного видання до іншого. Гуменюк та Дабагян наголошують, що „перекладач повинен враховувати, для кого призначається перекладена ним інформація” [Гуменюк 2012], адже, на думку Самойлова „...переклад медичної документації для пацієнта і лікуючих його лікарів вимагає особливої точності і відповідальності” [Самойлов 2007].

Також зазначимо, що мова медицини історично склалася на ґрунті латинської мови, тому окрім української медичної лексики перекладач стикається з проблемою перекладу латинських термінів і слів грецького походження. Як вважають Гуменюк і Дабагян: „Наявність термінів і латинських назв допускається в перекладах, призначених для лікарів. Використані в документах латинські назви і скорочення адресуються в першу чергу лікарям-фахівцям і традиційно дають можливість однозначного уточнення визначень” [Гуменюк 2012]. Важливо зазначити, що перекладачеві слід також звертати увагу і на словотворення, яке є суттєвим аспектом перекладу медичної лексики.

Сухарева та Чернікова підкреслюють складність перекладу медичних скорочень: „Група медичних скорочень є, мабуть, найбільшою групою лексики, що викликає труднощі при перекладі медичних текстів. Скорочення і аббревіатури в першу чергу зустрічаються в назвах захворювань та симптомів, медикаментів, процедур, методів діагностики. Крім того, вони можуть використовуватися і в назвах медичних установ, організацій, посад, документів, форм і різних класифікаторів” [Сухарева 2014]. Наприклад:

- *MS (multiple sclerosis)* – розсіяний склероз;
- *SIDS (sudden infant death syndrome)* – синдром раптової дитячої смерті;

- *CC (chief complaint)* – головна скарга хворого.

Особливі труднощі для перекладача представляють аббревіатури латинського походження, що можуть викликати неадекватну розшифровку скороченого вираження. Наприклад:

- *a.c. (before meals)* – перед прийняттям їжі;

- *b.i.d. (twice daily)* – двічі на день.

Багато складнощів також виникають при перекладі так званих „фальшивих друзів” перекладача – пари слів у двох мовах, схожих за написанням та (або) вимовою, часто із загальним походженням, але з різним значенням. Наприклад:

- *cellulitis* – не целюліт, а флегмона;

- *glands* – не гланди, а залози;
- *angina* – не лише ангіна, але й стенокардія;
- *communicable* – не привітний а інфекційний (про захворювання);
- *presentation* – не презентація, а акушерський передліг.

Також труднощі виникають при перекладі медичних термінів, які утворені за допомогою префіксів та суфіксів латинського та грецького походження, тому що для розуміння їх значення необхідні базові знання мови оригіналу. Наприклад:

- ante-* – перед, до;
- bene-* – корисний;
- ectomy* – видалення;
- genesis* – генерування;
- opia* – зоровий.

Не можемо оминати увагою у цій статті також і граматичну структуру речень у текстах медичної тематики. На думку Марковіної та Громової: „...медичні тексти, що надаються для перекладу, відрізняються також своєрідним побудовою пропозицій (граматичні відносини між словами стають ясними лише при обліку сенсу), структурою пропозиції (проблема визначення логічного наголосу в реченні), також можлива невдала побудова речень, які рясніють розгорнутими визначеннями, ускладнюють встановлення зв'язку між словами” [Марковина 2002]. Така будова речень значно відрізняє їх від перекладацьких текстів іншої спрямованості, тому компетентному та кваліфікованому перекладачеві є надзвичайно важливим враховувати ці нюанси.

У цій статті нами був зроблений лише загальний огляд труднощів, з якими стикається перекладач у роботі в медичній сфері. В сучасному світі значна кількість труднощів, що виникають в процесі перекладу, зумовлена стрімким розвитком сучасних технологій. Такий стрімкий розвиток технологій відбивається на медичній сфері, як на жодній іншій. Кожного дня у світі з'являються нові медичні центри, обладнані надсучасною медичною технікою, в яких запроваджуються новітні методики лікування, тому перекладач, який працює у цій галузі, повинен завжди бути обізнаним з останніми розробками науковців, адже це сприяє перейняттю та обміну досвідом між професіоналами медичної сфери України та інших світових держав, та розвитку медичної сфери в цілому. Саме тому підготовка кваліфікованих фахівців з перекладу в медичній сфері є надзвичайно затребуваною та актуальною у наш час. Перспективами подальшого дослідження в цій галузі може слугувати подальше детальне вивчення кожної окремої окремої групи труднощів та способи їх адекватного та кваліфікованого перекладу українською мовою.

Література

Бенюмович 2007 – Бенюмович М. Новый англо-український медичний словник. 75 000 термінів/New english-ukrainian medical dictionary. 75 000 terms М. Бенюмович, В. Рывкин. – К. : Арий, 2007. – 784 с;

Гуменюк 2012 – Гуменюк З. В., Дабагян И. М. Особенности перевода медицинских текстов [Электронный ресурс] / Зоя Васильевна Гуменюк, Иветта Михайловна Дабагян // Актуальные вопросы переводоведения и практики перевода. 2012. – Режим доступа: <http://www.alba-translating.ru/ru/ru/articles/2012/gumenyuk-dabagyan.html>;

Марковина 2002 – Марковина И. Ю. Английский язык для медиков. Грамматический практикум / И. Ю. Марковина, Г. Е. Громова. – М. : Билингва, 2002. – 132 с;

Самойлов 2007 – Самойлов Д. В. О переводе медицинского текста [Электронный ресурс] / Д. В. Самойлов // Lib.ru Журнал „Самиздат” 2007. – Режим доступа: http://samlib.ru/w/wagarow_a_s/medicaldoc-1.shtml;

Сухарева 2014 – Сухарева Е. Е., Черникова Н. С. Проблемы перевода медицинского дискурса в контексте социального перевода [Электронный ресурс] / Е. Е. Сухарева, Н. С. Черникова // Вестник ВГУ. Серия: Лингвистика и межкультурная коммуникация. 2014. – Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/problemy-perevoda-meditsinskogo-diskursa-v-kontekste-sotsialnogo-perevoda>.

Даніленко А.Ю., Карачова Д.В. Основні групи труднощів у перекладі медичних термінів.

У цій статті ми робимо загальний екскурс до перекладу у медичній галузі. Останні десятиліття медицина зазнала значного розвитку та науково-технічного прогресу. Майже кожного року ця галузь науки поповнюється новими розробками та науковими винаходами, що значно впливає на лексичну наповненість медичної термінології. Це потребує змістовних досліджень нових термінів. Велика роль у цьому процесі відводиться саме перекладачу, адже він завжди повинен бути обізнаним щодо появи нових лексичних одиниць в науці. У наш час медичний лексичний колорит вражає своїм різноманіттям та швидкими темпами розвитку. Сучасна медична лексика може утворюватись різними способами, від запозичення іноземних слів до словотворення. І якщо минулого століття медицина характеризувалась переважно запозиченими термінами з латини, або грецької мови, то сьогодні її лексичний запас поповнюється все новими й різноманітними термінами. Саме тому кваліфікований перекладач повинен вміти не тільки вміло перекласти необхідний термін, але й надати його характеристику за необхідністю, адже у наш час для передачі суті якого-небудь терміну, мало тільки лише зазирнути до словника, фахівець повинен бути всебічно обізнаним у медичній галузі та спроможний будь-коли пояснити необхідний термін. Все це робить роботу перекладача кропіткою та надзвичайно

відповідальною, сприяючи дослідженню та вивченню нових лексичних одиниць медичної галузі.

Ключові слова: медицина, перекладач, термін, запозичення, словотвір.

Даниленко А.Ю., Карачева Д.В. Основные группы трудностей при переводе медицинских терминов.

В этой статье мы делаем общий экскурс в сфере перевода в медицинской отрасли. Последние десятилетия медицина претерпела значительное развитие научно-технического прогресса. Почти каждый год эта отрасль науки пополняется новыми разработками и научными изобретениями, что значительно влияет на лексическую наполненность медицинской терминологии. Это требует содержательных исследований новых терминов. Большая роль в этом процессе отводится именно переводчику, ведь он всегда должен быть осведомлен касательно появления новых лексических единиц в науке. В наше время медицинский лексический колорит поражает своим многообразием и быстрыми темпами развития. Современная медицинская лексика может образовываться различными способами, от заимствования иностранных слов до словообразования. И если медицина прошлого века характеризовалась преимущественно заимствованными терминами из латыни или греческого языка, то сегодня ее лексический запас пополняется все новыми и разнообразными терминами. Именно поэтому квалифицированный переводчик должен не только умело перевести необходимый термин, но и быть способным предоставить его характеристику при необходимости, ведь в наше время для передачи сути какого-либо термина, мало только заглянуть в словарь, специалист должен быть всесторонне осведомленным в медицинской отрасли и способен в любой момент объяснить необходимый термин. Все это делает работу переводчика кропотливой и очень ответственной, способствуя исследованию и изучению новых лексических единиц в медицинской отрасли.

Ключевые слова: медицина, переводчик, термин, заимствование, словообразование.

Danilenko A.Yu., Karachova D.V. Common group of difficulties in translation of medical terms.

This article deals with a general excursion to the translation in the medical field. In recent decades, medicine has undergone significant development and scientific and technological progress. Almost every year, this branch of science is replenished with new developments and scientific inventions, which greatly affects to the lexical completeness of medical terminology. It requires meaningful research of new terms. A great role in this process is given to the translator himself, because he must always be aware of the emergence of new lexical units in science. In our time, medical lexical

coloring is striking in its diversity and rapid pace of development. Modern medical vocabulary can be formed in various ways, from the borrowing of foreign words to word-formation. And if medicine of the last century was characterized by predominantly borrowed terms from Latin or Greek languages, today its vocabulary is being replenished with new and varied terms. That is why a qualified translator must be able not only to translate the necessary term, but also to give a description if necessary, to convey the essence of any term, not only searching in the dictionary, the expert must be fully knowledgeable in the medical field and be able to explain all the necessary any time. All of this makes work of the interpreter extremely responsible, contributing to the study and learning of new lexical units in the medical sector.

Key words: medicine, interpreter, term, borrowing, word-formation.

Стаття надійшла до редакції 28.03.2018 р.

Стаття прийнята до друку 30.03.2018 р.

Рецензент – д. філ. н., проф., Моїсеєнко О.Ю.

УДК: 82-312.2

Плотнікова-Лісайчук А.А., Сліпченко Л. Б.

ОСОБЛИВОСТІ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ЧОЛОВІЧИХ ОБРАЗІВ В РОМАНІ ЕНН РАЙС „ІНТЕРВ'Ю З ВАМПІРОМ”

Питання жіночої літератури в сучасному літературознавстві привертає увагу як читачів, так і науковців. Здебільшого це стосується творів, які віднесені до жанру „жіночого роману” або „chick-lit”, в яких можна відстежити основні ознаки жанру, проте романи низки сучасних жінок-авторок, серед яких і творчість Енн Райс, залишаються поза увагою дослідників. Так, О. С. Поршнева звертається до проблеми рецепції роману в сучасній художній літературі, С. О. Гладков називає роботи Райс зразком сучасної масової готичної літератури, З.М. Сазонова торкається психологізму романів, О. Ю. Пільтенко аналізує образ вампіра Лестата у творах письменниці. Проте комплексне дослідження чоловічих образів в творах письменниці крізь призму свідомості жінки-авторки проведене не було, що і зумовлює необхідність розглянути роман „Інтерв'ю з вампіром” саме з позиції „жіночої літератури”, оскільки проблема „жіночого письма” та „жіночого тексту” в текстах жінок-авторок зберігає свою актуальність на даному етапі літературного процесу. Мета роботи – дослідити особливості репрезентації чоловічих образів через світосприйняття жінки-авторки в романі Енн Райс „Інтерв'ю з вампіром”.